Tårnsvalen Barnehage
barn i balanse

PROGRESJONSPLAN

FOR

SKOGFUGLEN BARNEHAGE

«Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang. Alle barna skal kunne oppleve progresjon i barnehagens innhold, og barnehagen skal legge til rette for at barn i alle aldersgrupper får varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter. Personalet skal utvide og bygge videre på barnas interesser og gi barna varierte erfaringer og opplevelser. Barnehagen skal legge til rette for progresjon gjennom valg av pedagogisk innhold, arbeidsmåter, leker, materialer og utforming av fysisk miljø. Barn skal få utfordringer tilpasset sine erfaringer, interesser, kunnskaper og ferdigheter.» **(Rammeplan for barnehagen 2017, kapittel 8)**

Barnehageloven:

- Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.
- Barnehagen skal være en pedagogiskvirksomhet.
- Barnehagen skal gi barn muligheter for lek, livsutfoldelse og meningsfylte

Progresjonsplanen er utarbeidet ut ifra de 7 fagområdene i Rammeplan for barnehagen:

Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse.

Barnehagen skal ta utgangspunkt i barnas engasjement og bidrag slik at arbeidet med fagområdene kan oppleves som en meningsfull og morsom del av barnas hverdag.

Barnas interesse for fagområdene skal stimuleres, og barnehagen skal bidra til å etablere et lærende fellesskap som verdsetter ulike uttrykk og meninger.

Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforsking og skapende aktiviteter.

(Rammeplan for barnehagen 2017, kapittel 9)

Kommunikasjon, språk og tekst

De yngste barna	De mellomste barna	De største barna
Lytte til og samtale aktivt med barna gjennom hele dagen. Vi benevner det barnet ser på, peker på og er opptatt av. Vi setter ord på begreper, på det som skjer rundt oss, samt felles opplevelser fra barnehagehverdagen. Lære barna noen preposisjoner i lek og hverdagsliv, som f. eks under/over, bak/foran. Invitere barna til samtaler der de får anledning til å fortelle, undre seg, reflektere og stille spørsmål. Benytte oss av bilder, foto og konkretiseringsmateriell i samtaler med barna. Oppmuntre barna til å leke med språk, lyd, rim og rytme. Bruke språket aktivt med barna til å skape relasjoner, og som redskap til å løse konflikter. Sette ord på og støtte barna i å uttrykke sine følelser og behov på ulike måter. Synge sanger sammen med barna. Bruke mye bevegelse og konkreter til. Lese dikt, rim, regler og leke/tøyse med ord og lyder. Ha høytlesning av peke- og enkle billedbøker for, og sammen med barna, enkeltvis og i grupper. Bøker står lett tilgjengelig for å oppmuntre til egenlesning. Presentere enkle eventyr eller historier som blir visualisert med konkreter. Hvert barn har med eget fotoalbum, som vi bruker aktivt gjennom barnehagedagen til samtaler med barna.	Lære barna preposisjoner som mellom, ved siden av, og tidsbegreper som i morgen, i dag, samt motsetninger som høy/lav, tykk/tynn og stor/liten. Støtte barna i å uttrykke og sette ord på sine følelser, tanker, meninger og erfaringer. Støtte barna i å bruke språket som redskap til å løse konflikter. Ha høytlesning av billed- og faktabøker for, og sammen med barna, enkeltvis og i grupper. Bøkene står lett tilgjengelig for å oppmuntre til egenlesning. Presentere noe lengre eventyr og historier visualisert med konkreter og bilder til. Oppmuntre til medlesning og gjenfortelling. Synge sanger med bevegelser og med flere vers. Oppmuntre til å synge sammen i gruppe. Fremme mangfold i kommunikasjon og språk gjennom bl.a. å framheve at det er positivt med flere språk blant barna. Ha språkgrupper for barn som har utfordringer innen språk. Innholdet kan være arbeid med konkreter, historier, spill og bøker. Gjennomføres i liten gruppe på 2-4 barn. La barna møte ulike språk, språkformer og dialekter gjennom rim, regler, sanger, litteratur og tekster fra samtid og fortid. Barna kan leke rollelek med flere barn. Barna kjenner sin bokstav og kan lyden av den.	Barna skal få mulighet til å delta aktivt og være bidragsytere i eventyr og fortellinger. Dette skal de oppmuntres til. Voksne skal delta aktivt i å lese bøker. Oppleve glede ved å lese bøker på egenhånd. Spille spill sammen med barna, men og oppfordre dem til å sette i gang spill selvstendig. Bokstaver og tall skal være synlige og tilgjengelige for barna, og oppmuntre dem til å bruke dem aktivt i skriving og lesing. Øve på ulike samlebegreper, som f.eks. frukt, klær, møbler osv. Barna skal ha muligheten til å bidra aktivt med dokumentasjon og digitale verktøy. De skal lære seg å si sine egne meninger, sette ord på følelser, og lytte til andres meninger og følelser. Bruke språket aktivt i konfliktløsning. Oppleve glede ved sang og musikk. Fremme mangfold i kommunikasjon og språk gjennom bl.a. å framheve at det er positivt med flere språk blant barna.

Kropp, bevegelse, mat og helse		
De yngste barna	**De mellomste barna**	**De største barna**
Gi barna varierte aktiviteter som videreutvikler kroppsbeherskelse og motoriske ferdigheter. Det kan f.eks. være finmotoriske aktiviteter som å tegne, legge puslespill og sensorisk materiell, samt grovmotoriske aktiviteter som å løpe, klatre, hoppe, danse, ball-lek og balansere. Gi barna varierte og utfordrende bevegelseserfaringer og sanseopplevelser, både ute og inne, i og utenfor barnehageområdet. Gi barna erfaringer med ulike lekeapparater som sklie, huske og klatrestativ. Gå på korte turer i nærmiljø, hvor de utfordres grovmotorisk, og får erfaring i ulendt terreng med ulikt underlag. Hjelpe barna til å bli trygg på egen kropp. Dette gjøres gjennom ulike bevegelseserfaringer, samt ved av- og påkledning. Synge sanger som benevner kroppsdeler. Samtale jevnlig i hverdagen med barna om følelser; glad, trist, sint og redd. Oppmuntre barna til å delta i av- og påkledning, klatre opp og ned av stolen selv. Tilby et variert kosthold, hvor de øver på å spise og drikke mest mulig selv. Lære barna gode matvaner, som f. eks håndvask før måltid, sitte ved bordet til alle rundt samme bord er ferdig. Legge til rette for at måltider og matlaging bidrar til måltidsglede, deltagelse, samtaler og fellesskapsfølelse. Tilrettelegge for, og ha finmotoriske ferdigheter som å klippe, male med ulike teknikker, spille spill, perle, bygge/konstruksjonslek.	Videreutvikling av motorikk og kroppskontroll. Ukentlige turer ut ifra barnas nivå. Lære barna til å like å være ute i all slags vær Øve på mer selvstendighet ved dobesøk. Skape gode rutiner rundt hygiene. Fortsette samtaler og bevisstgjøring rundt kropp, følelser og sanser. Anerkjenne barnas følelser og lose dem gjennom sitt eget følelsesregister. Synge sanger, lese bøker og se filmer etc om tema kropp og følelser Øve på å bli selvstendig i forhold til av og påkledning. Tilby variert kosthold hvor de lærer seg til å spise og drikke selv. Øve på å smøre maten sin selv. Barna øver på å bidra til måltidsglede og god atmosfære rundt måltidene, med støtte fra voksne. Barnehagen jobber aktivt med Barn i balanse – Tårnsvalen sin profil	Øve på å gå lengre turer. Øve seg på ski, aking og skøyter Øve på å sette i gang bevegelseslek, regellek ute, barn og voksne deltar aktivt. Øve på å farge innenfor en strek og pinsettgrep Personalet snakker med barna om kroppen – at det er deres kropp og at ingen har lov å røre dem hvis de ikke selv vil. Generell intimsone og gjensidig respekt Snakke med barna om egne og andres følelser. Bli selvstendig i forbindelse med dobesøk. Bli selvstendig i av- og påkledning Få kjennskap til sunn og usunn mat. Barna skal også få kjennskap til viktige næringer kroppen trenger. Innarbeide gode vaner ved måltid ved hjelp av samtaler og positiv stemning. Smøre maten sin selv. Få innsikt i matproduksjon. Ta hensyn til andre, og ta imot, og gi hjelp. Øve på å høre etter og ta imot beskjeder, vente på tur, sitte i ro, rydde etter seg. Selvregulering: å kunne kontrollere seg selv. Ta ansvar for seg selv.

Tilrettelegge for og ha grovmotoriske aktiviteter inne og ute som f.eks. hinderløype, yoga og dans. Gå på tur minst en gang annenhver uke, vår, sommer og høst. Lære barna gode hygienerutiner som håndvask etter toalettbesøk og utelek, samt vaske bort matrester i ansiktet. Barnehagen jobber aktivt med Barn i balanse – Tårnsvalen sin profil		Få oppleve glede ved vennskap. Barnehagen jobber aktivt med Barn i balanse – Tårnsvalen sin profil

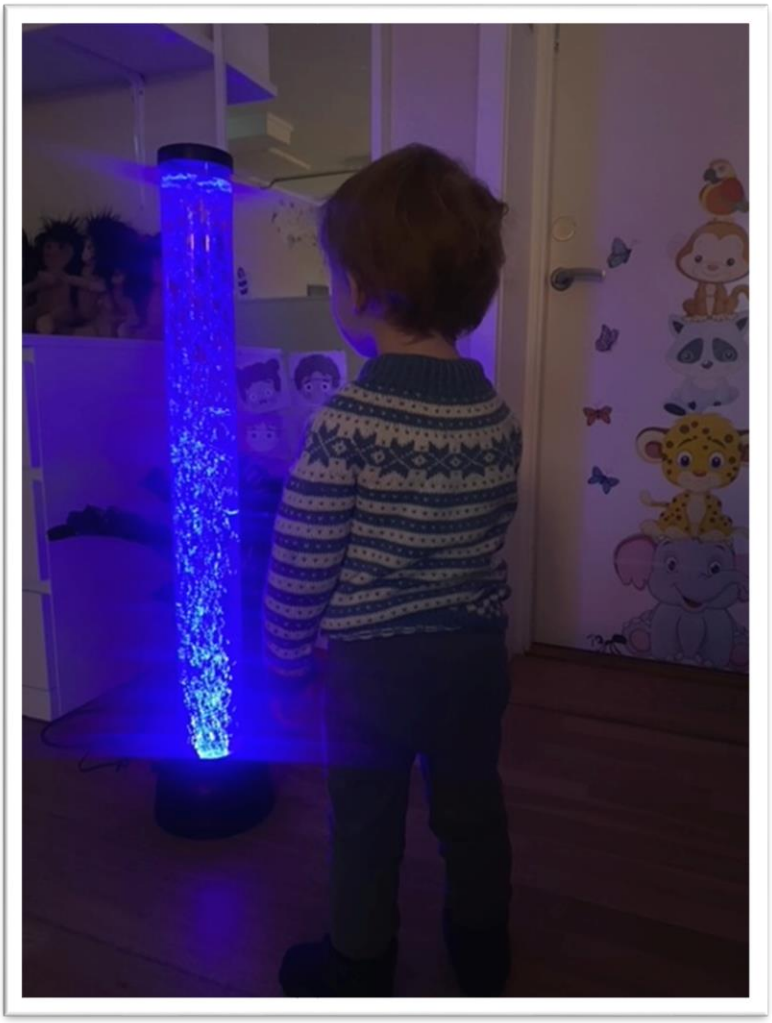

Kunst, kultur og kreativitet		
De yngste barna	**De mellomste barna**	**De største barna**
La barna bli kjent med tradisjonelle barnesanger. Tilby musikkopplevelser ved at barna lytter til og beveger seg til ulike typer musikk, f.eks. klassisk eller rytmer fra andre land. Introdusere og la barna prøve ut noen rytmeinstrumenter. Dramatisere enkle eventyr og fortellinger med konkreter. Motivere barna til å uttrykke seg gjennom ulike uttrykksformer som musikk, dans og drama Tilby ulike formingsaktiviteter som å tegne, male, lime, plastelina, samt naturmateriell og gjenbruksmateriell. Bruke ulike teknikker. Introdusere primær-fargene blå, rød og gul. Lage utstillinger av barnas kunst. Ha materiell og utstyr synlig og lett tilgjengelig for å stimulere til ulike kunstneriske uttrykk. Tilby ulike materiell hvor barna får tatt alle sanser i bruk, f. eks lage sansebokser eller sanseposer. Vise fram og samtale med barna om deres og andres kunstneriske uttrykk.	Lære barna noen sangleker. Tilby og la barna utforske med flere typer formingsmateriell som f. eks stoffer, forskjellig papir, mosaikk, perler, samt plastelina, trolldeig. Bruke ulike teknikker, materialer, verktøy og teknologi til å uttrykke seg estetisk. Introdusere flere farger og vise hvordan disse blir til, f.eks. grønn, rosa, lilla og brun. Støtte barna i å oppleve glede og stolthet over egen kulturell tilhørighet. Bli introdusert for ulike norske kunstnere og gjenskape noen av deres verk.	Sangleker, med og uten voksne Stimulere til kreativitet, fantasi og skaperglede. Øve på dramatisering med replikker. Fremføre for andre i barnehagen. Kunstpedagogen og andre ansatte skal oppmuntre barna til å utforske og bruke ulike formingsteknikker og varierte materialer. Gjennom arbeid med vår kunstpedagog skal barna bli kjent med mer avansert kunst som tegning med mønster, maling med farger og materialer fra naturen, gjenbruk av materialer til å lage ny kunst og vekke interesse for kunst fra andre kulturer. Støtte barna i å oppleve glede og stolthet over egen kulturell tilhørighet. Bli introdusert for ulike norske kunstnere og gjenskape noen av deres verk. Bruke digitale verktøy til å lytte på sanger, eventyr og finne inspirasjon til kunst og lek.

Natur, miljø og teknologi		
De yngste barna	**De mellomste barna**	**De største barna**
Bidra til at barna blir glade i naturen gjennom erfaringer i naturen til ulike årstider, f.eks. i nærmiljøet. Bruke naturen som arena for lek, undring, utforskning og læring. Samtale og undring med barna om de ulike årstidene og sammenhenger i naturen. Oppmuntrer barna til å bruke alle sansene i naturen, f. eks lukte på blomst, kjenne på snøen og sølevann. Gjøre barna kjent med noen norske dyr, fugler og insekter som de ser rundt seg. Kildesortere søppel. Gjennomføre «Rusken». Se etter tegn og spor i naturen. Så frø sammen med barna på våren. Plante bievennlige blomster og grønnsaker vår/sommer i avdelingen sine blomsterkasser. Bieprosjekt. Lære om bier og humler. Slynging av honning på høsten.	Utforske og eksperimentere med naturfenomener og fysiske lover, f.eks. vann til is og flyte/synke. Gi barna kunnskaper om bærekraftig utvikling gjennom samtaler og praktisering av hvordan vi kan ta vare på naturen vår. Praktisere miljøvern ute og på turer ved f.eks. å ikke kaste søppel. Kildesortere søppel og samtale om prosessen og viktigheten av kildesortering. Delta i Rusken-aksjon Søke informasjon om natur og miljø i bøker og på internett. La barna få oppleve hverdagsteknologi som film, Ipad og digital fortelling på pc. Så frø sammen med barna på våren. Plante bievennlige blomster og grønnsaker vår/sommer i avdelingen sine blomsterkasser. Bieprosjekt. Lære om bier og humler. Birøkting på sommeren og slynging av honning på høsten.	Bruke naturen som lekeplass. Få erfaring med å spikke og tenne bål på tur. Få erfaring med å knyte ulike båtknuter. Få innsikt i miljøvern, bærekraftig utvikling og samspillet i naturen. Kildesortering. Delta i Rusken-aksjon Bruke “apper”, internett og bøker til å utforske og lære om dyr, fugler, fisker, insekter og planter. Få erfaring og kjennskap til trafikk når vi er på tur, og å lære seg til hvordan vi ferdes i trafikken. Brannvern og førstehjelp. Få innsikt i menneskets livssyklus Så frø sammen med barna på våren. Plante bievennlige blomster og grønnsaker vår/sommer i avdelingen sine blomsterkasser. Bieprosjekt. Lære om bier og humler. Birøkting på sommeren og slynging av honning på høsten.

Antall, rom og form		
De yngste barna	**De mellomste barna**	**De største barna**
Utvikle forståelse for noen enkle matematiske begreper gjennom å bruke disse aktivt i hverdagen, f.eks. stor/liten, høy/lav, tynn/tykk og lett/tung. Telle sammen med barna og støtte deres initiativ til telling. Telle hverandre, kopper, leker osv. Lese eventyr og historier som inneholder telling og matematiske begreper, f.eks. «Bukkene Bruse», «Gullhår» og «Geitekillingen som kunne telle til ti». Synge ulike sanger og ha regler som handler om tall. La barna eksperimentere med sortering og sammenligning, f.eks. sortere leker etter farge, størrelse og form. La barna bruke kroppen og sansene til å utvikle romforståelse, f.eks. «er det plass til meg inne i den hyllen? Eller under sofaen?» Tilby variert lekemateriell med ulike former, farger, mønster og størrelser, samt puslespill og klosser. Gi barna erfaringer med volum og tyngde gjennom lek i sandkassen og med vann.	Videreutvikle forståelse for matematiske begreper som f.eks. større/mindre enn samt plasseringsord som over/under, bak/foran, ved siden av, først, sist, midten. Leke og utforske med former, mønstre og måling. La barna bli kjent med tallrekken og noen tallsymboler. Ha bilde med tallsymboler og tilhørende mengder lett synlig på avdelingen. Bruke enkle spill med terning hvor man gjenkjenner noen antall på terningen. Bruke bøker, spill, musikk, digitale verktøy, naturmaterialer, leker, konstruksjonsmateriell og utstyr for å inspirere til matematisk tenkning. Bygge og eksperimentere med ulikt konstruksjonsmateriell.	Utforske og leke med tall, farger og mønstre. Utvikle barnas matematiske kompetanse gjennom både lek, styrte og spontane hverdagsaktiviteter. Utvikle mengdeforståelse. Barna skal få kjennskap til ulike former: sirkel, trekant, firkant, rektangel, oval, femkant og sekskant/heksagon. Barna skal kunne: sortere, klassifisere og sammenligne. Arbeide med ulike måleenheter og måleredskaper. Barna skal lære å orientere seg etter enkle kart. Lære seg tidsbegreper som i dag, i går og i morgen. Øve på navn på dag, måned og årstall.

Etikk, religion og filosofi		
De yngste barna	**De mellomste barna**	**De største barna**
Være gode rollemodeller og veilede i forhold til praktisering av grunnleggende normer og verdier som toleranse, omsorg, likeverd, nestekjærlighet, samt respekt for ulike religioner og livssyn. Oppmuntre barna til å si «hei» når de kommer og «ha det» når de går. Markere tradisjoner som 17.mai, jul og påske. Bidra til å utvikle barnas toleranse, interesse og respekt for hverandre og for mennesker med ulik kulturell, religiøs eller livssynsmessig tilhørighet. I praksis betyr det å behandle alle like respektfullt. Undre og filosofere med barna over de små tingene i hverdagen. Markere FN-dagen med fokus på barna vi hjelper i Kongo, ved å samtale om dette, og se video derfra.	Gi barna kjennskap til og markere merkedager, høytider og tradisjoner i den kristne kulturarven. Vi markerer bla jul, påske, 17. mai og samenes nasjonaldag. Undre og filosofere over hendelser, erfaringer og etiske dilemmaer sammen med barna, f.eks. ved hjelp av bilder og bøker Støtte barna i å vise toleranse, interesse og respekt for hverandre og for mennesker med ulik kulturell, religiøs eller livssynsmessig tilhørighet. I praksis betyr det å behandle alle like respektfullt. Markere FN-dagen med fokus på barna vi hjelper i Kongo, ved å samtale om dette, og se video derfra.	Øve opp evnen til empati. Øve på å regulere følelser, egne grenser, god / vond berøring ved konflikt. Samfunnets normer og regler: vise oppmerksomhet, svare høflig ved tiltale. Få hjelp og erfaring med problemløsning og konflikthåndtering. Vise toleranse, interesse og respekt for andre barn og voksne. Markere både kristne og andre religiøse høytider og få kjennskap til hvorfor en feirer dem. Bli kjent med ulike kulturer og livssyn som er representert i barnehagen. Få kjennskap til FNs barnekonvensjon. Markere FN-dagen med fokus på barna vi hjelper i Kongo, ved å samtale om dette, og se video derfra.

Nærmiljø og samfunn		
De yngste barna	**De mellomste barna**	**De største barna**
Gi barna kjennskap til nærmiljøet gjennom samtaler og utflukter. Oppmuntre barna til å medvirke i egen hverdag, ved å være lydhøre både ovenfor kroppslige og verbale uttrykk. Barna skal gradvis få en opplevelse av fellesskapet i barnehagen, f. eks gjennom fellessamlinger og fellesarrangementer. Gi barna like muligheter, fremme likestilling og motvirke diskriminering og rasisme. Det innebærer bl.a. at alle barn får lik oppmerksomhet, og tilbys samme aktiviteter. Leke og snakke om kjøretøy, fly, tog og lignende. Ha brannvernuke. Introdusere barna for samisk kultur.	Bidra til å gjøre barna kjent med eget nærmiljø, samfunnet og verden. Dette kan gjøres gjennom samtaler, utflukter til og bilder av byen og landet vi bor i. La barna medvirke gjennom å få erfaring med å lytte, forhandle, diskutere og få uttrykke sin mening. Hjelpe barna til å orientere seg og ferdes trygt i nærmiljøet, bl.a. gjennom å lære dem noen trafikkregler. Gjøre barna kjent med at samene er Norges urfolk og får kjennskap til samisk kultur. Dette gjøres ved å markere samenes nasjonaldag. Her formidles samenes kjennetegn, og f.eks. samisk sang og fortelling. Ha brannvernuke.	Bruke nærmiljøet aktivt, som bibliotek, kirke og Sørkedalen. Barn skal få kjennskap og erfaring over hva et demokrati er. Barn skal vite at de har rettighet på medvirkning, og hva rettighet og medvirkning er. De skal få mulighet til å ytre sin mening, samt høre andres, men akseptere at de ikke alltid får gjennomslag og viljen sin. Barn skal oppleve å komme til enighet under et demokratisk valg som f.eks. håndsopprekning. Få begynnende kunnskaper om menneskerettigheter og barnekonvensjonen. Besøke skolene i nærmiljøet. Få kjennskap til egen adresse og hva foreldrene jobber med. Få kjennskap til samisk kultur og levesett. Ha brannvernuke.